

Nr 86.

Av herr **Hage m. fl.**, om utökning av antalet provinsialläkartjänster.

Den småningom skedda — och särskilt under de senaste tiderna genomförda — utvecklingen av provinsialläkarorganisationen inom landet har säkerligen varit av grundläggande betydelse för hälso- och sjukvården främst på landsbygden och för de mera avlägsna bygderna av landet. Särskilt i sistnämnda bygder, där avståndet till sjukvårdsanstalter och läkarmottagningsställen alltjämt är synnerligen stort och de befintliga provinsialläkardistriktet alltjämt ha en betydande geografisk utsträckning, har man fäst stora förhoppningar vid de planer för uppdelandet av de stora distriktet och tillskapandet av nya provinsialläkardistrikt, vilka planer i olika repriser utarbetats och framlagts av medicinalstyrelsen. Dessa planers framläggande har, som bekant, lett därtill, att vid 1946 och 1947 års riksdagar beslut fattats om inrättande av 50 nya provinsialläkardistrikt vid varje riksdag. Även detta år har en framställning med liknande innebörd framkommit från medicinalstyrelsen, fastän Kungl. Maj:t ej upptagit densamma.

Det är helt naturligt, att särskilt inom länen med de alltjämt till arealen stora distriktet man tagit fasta på den generösa riksplan till utbyggandet av provinsialläkardistriktens antal, vilken här omnämns. Man har alltså i sina länslokala planer — exempelvis i ett län som Norrbottens — inriktat sig på en omfattande uppdelning av de existerande distriktet, vilka alltjämt äro synnerligen omfattande. De ha också i vissa fall — åtminstone för tillfället — kommit att få en ännu större omfattning därigenom att medicinalstyrelsen för en del distrikt förordnat provinsialläkaren att ansvara för skötandet av arbetet i ett annat distrikt — detta på grund därav att ett eller annat distrikt icke lockat kvalificerad sökande.

Detta — att brist på kvalificerade sökande f. n. synes föreligga, särskilt då det gäller distrikt i avlägsna delar av landet — torde vara en av orsakerna därtill, att statsrådet och chefen för inrikesdepartementet i årets statsverksproposition icke upptagit några nya provinsialläkarbefattningar.

Det torde kunna, som här förut antytts, påstås, att detta negativa förslag, särskilt då det gäller de avlägsna bygderna i landet och särskilt övre Norrland, mottagits med mycket beklagande. Det torde nämligen innebära ett avbrytande åtminstone för tillfället av en löftesrik utveckling, bestående

de av förseende av landsbygden med ett allt större antal synnerligen välbehöfliga tjänsteläkare.

Här frågar man sig, om icke ändå något mindre antal — exempelvis hälften av de planerade 50 läkarbefattningarna — alltså 25 — nu i alla fall kunde av riksdagen beviljas. Och som ett av skälen härför kan pekas på att visserligen under de senaste tiderna en hel del nya provinsialläkar-distrikt kommit till stånd — icke minst inom övre Norrland — men att likväl långt avancerade planer nu föreligga för åstadkommande av en uppdelning av ytterligare en del av de vidsträckta distrikten, särskilt i övre Norrland.

Nu invändes visserligen, att en bygd, som är dåligt tillgodosedd då det gäller detta område av sjukvården, vinner icke så synnerligen mycket, om riksdagen fattar beslut om tillkomsten av ett nytt provinsialläkar-distrikt, som skulle tillgodose denna bygd, om det sedan kan konstateras, att ingen kvalificerad läkare i alla fall anmäler sig som sökande till den nya befattningen. Detta är givetvis riktigt. Men å andra sidan vinnes detta, att efter ett riksdagsbeslut om tillkomsten av ett nytt distrikt kan åtminstone resp. kommun våga sig på att — sedan den nye läkarens bostadsort blivit bestämd — fatta beslut om byggande av bostadshus för denne och i övrigt ordna med mottagningslokal m. m. Om då under någon tid ingen läkare anmäler sig som sökande och befattningen alltså kommer att stå vakant, kan i alla fall under denna tid — då för övrigt staten icke har några utgifter för befattningen — ett bostadshus m. m. uppföras, vilket däremot antagligen icke kommer att ske, om inget beslut från statsmakterna föreligger. Från dessa utgångspunkter är det antagligt, att om det nya distriktet först senare beslutas, då kommer det att ännu längre sakna kompetent sökande, eftersom det är antagligt, att en eventuell sökande dröjer med att söka befattningen, intill dess bostadsfrågan är på ett tillfredsställande sätt ordnad för honom.

Detta är en av de synpunkter, som göra, att undertecknade motionärer — trots vad som anföres i statsverkspropositionen — våga framföra en ödmjuk begäran därom, att statsutskottet och riksdagen skola förstå några av de synpunkter, som då det gäller denna fråga framföres särskilt från de avlägsna bygderna i övre Norrland. Ingen vill i allmänhet sätta sig upp däremot, att utgifterna i den nu föreliggande budgeten i möjligaste mån nedskäras. Men då det gäller ett sådant område som detta kan det hända, att en sparsamhet *just nu* kan leda till ökade statsutgifter *under kommande år*, eftersom en utökad hälso- och sjukvård, åstadkommen bl. a. genom nya provinsialläkar-distrikt med kortare resor för den sjuke till läkaren, kan innebära — främst genom den effektivare förebyggande sjukvård, som på detta sätt kan lämnas — större utsikter till ett allmänt bättre hälsotillstånd under kommande år med utsikt till att sjukvårdskostnaderna då

kunna bliva något mindre. Slutligen kan man påstå — om denna fråga skall bedömas rent nationalekonomiskt — att särskilt då det gäller övre Norrland med de där befintliga vidsträckta distrikten, innebär tillvaron av kortare väg för den sjuke till läkaren eller för läkaren till den sjuke en besparing av resekostnader, vilka även skola på ett eller annat sätt uttagas ur det svenska nationalhushållet.

Under hänvisning till vad här ovan anförts hemställes alltså,

att riksdagen måtte vid behandlingen av statsverkspropositionen, Elfte huvudtiteln, Provinsialläkarstaten punkt (17) 15, Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl. Avlöningar, förslagsanslag, besluta,

att ytterligare 25 ordinarie provinsialläkare skola uppföras i avlöningsstaten, samt

att ett med hänsyn härtill motiverat ytterligare anslag uppföres i budgeten.

Stockholm den 22 januari 1948.

Ernst Hage.

J. F. Grym.

Hugo Sundberg.
